

ΘΕΜΑ 10^ο
(ΞΕΝΟΦΩΝ, Ελληνικά, 5,2,1)

- Τούτων δὲ προκεχωρηκότων ὡς ἐβούλοντο, ἔδοξεν αὐτοῖς, ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ τῶν συμμάχων ἐπέκειντο καὶ τοῖς πολεμίοις εὐμενέστεροι ἦσαν ἢ τῇ Λακεδαιμόνι, τούτους κολάσαι καὶ κατασκευάσαι ὡς μὴ δύναιντο ἀπιστεῖν. πρῶτον μὲν οὖν πέμψαντες πρὸς τοὺς Μαντινέας ἐκέλευσαν αὐτοὺς τὸ τεῖχος περιαιρεῖν, λέγοντες ὅτι οὐκ ἂν πιστεύσειαν ἄλλως
- 5** αὐτοῖς μὲ σὺν τοῖς πολεμίοις γενέσθαι. αἰσθάνεσθαι γὰρ ἔφασαν καὶ ὡς σίτον ἐξέπεμπον τοῖς Ἀργείοις σφῶν αὐτοῖς πολεμούντων, καὶ ὡς ἔστι μὲν ὅτε οὐδὲ συστρατεύοιεν ἐκεχειρίαν προφασιζόμενοι, ὁπότε δὲ καὶ ἀκολουθοῖεν, ὡς κακῶς συστρατεύοιεν. ἔτι δὲ γινώσκειν ἔφασαν φθονοῦντας μὲν αὐτούς, εἴ τι σφίσις ἀγαθὸν γίγνοιτο, ἐφηδομένους δ' εἴ τις συμφορὰ προσπίπτοι. ἐλέγοντο δὲ καὶ αἱ σπονδαὶ ἐξεληλυθέναι τοῖς Μαντινεῦσι τούτῳ τῷ
- 10** ἔτει αἱ μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην τριακονταετείς γενόμεναι. ἐπεὶ δ' οὐκ ἤθελον καθαιρεῖν τὰ τεῖχη, φρουρὰν φαίνουσι ἐπ' αὐτούς. Ἀγησίλαος μὲν οὖν ἐδεήθη τῆς πόλεως ἀφεῖναι ἑαυτὸν ταύτης τῆς στρατηγίας, λέγων ὅτι τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τῶν Μαντινέων πόλις πολλὰ ὑπηρετήκοι ἐν τοῖς πρὸς Μεσσήνην πολέμοις.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1** **Τούτων δὲ προκεχωρηκότων:** γενική ἀπόλυτη, χρονική μτχ. Προσέξτε ὅτι 'τούτων' (: *των πραγμάτων, των υποθέσεων*), ἐνῶ 'αὐτοῖς' (: *τοῖς Λακεδαιμονίοις*). **ὡς ἐβούλοντο:** αναφορική παραβολική πρόταση. **τῶν συμμάχων:** συντάσσεται μετὰ τοῦ 'ὅσοι' ὡς γενική διαιρετική.
- 2** **ἐπέκειντο:** τὸ ρ. 'ἐπίκειμαι' χωρὶς ἀντικείμενο '=ασκῶ πίεση, πιέζω, εἶμαι ἐχθρικός'. **τούτους κολάσαι:** ἡ ἀντωνυμία εἶναι ἀντικ. στο ἀπαρέμφατο, καὶ τὸ ἀπαρέμφατο εἶναι ὑποκ. στο ἀπρ. 'ἔδοξεν αὐτοῖς'.
- 3** **κατασκευάσαι:** ὑποκ. στο ἀπρόσωπο ρ. 'ἔδοξεν αὐτοῖς'. **ὡς μὴ δύναιντο ἀπιστεῖν:** τελική πρόταση με εὐκτική, γιὰτὶ ἐξαρτάται ἀπὸ ρ. ἱστορικοῦ χρόνου. **πέμψαντες:** συνημμένη μτχ. τροπική (για τὴν μτχ. τοῦ ἀορίστου δεξ [ΕΔΩ](#) 'Οἱ χρόνοι τῆς Μετοχής').
- 4** **λέγοντες:** χρονική μτχ. γιὰ τὸ σύγχρονο στο παρελθόν. **ὅτι οὐκ ἂν πιστεύσειαν:** εἰδική πρόταση ἀντικ. στο 'λέγοντες' με δυν. εὐκτική. **ἄλλως:** ἐπίρρημα 'διαφορετικά, με διαφορετικό τρόπο, αλλιώς'.
- 5** **αὐτοῖς:** ἀντικείμενο στο 'πιστεύσειαν'. **μὴ...γενέσθαι:** τὸ ρ. 'πιστεύω τινί' συντάσσεται καὶ με δευτέρου ἀντικείμενο σε ἀπαρέμφατο. Ὅμως τὸ ἀπαρέμφατο αὐτὸ ἄλλοτε μπορεῖ νὰ εἶναι εἰδικό (: *ἔχω ἐμπιστοσύνη σε κάποιον ὅτι...*), κὶ ἄλλοτε μπορεῖ νὰ εἶναι τελικό (: *πιστεύω κάποιος να...*). Ἀν τὰ ἀπαρέμφατα εἶναι καταφατικά, τότε ἡ ἐπιλογή ἀνάμεσα στο εἰδικό καὶ τὸ τελικό εἶναι θέμα νοήματος. Ἀν ὅμως ὑπάρχει ἀρνήση, τότε ἡ ἐπιλογή εἶναι εὐκόλη, διότι ἀν τὸ ἀπαρέμφατο εἶναι εἰδικό, ἡ ἀρνήση θα εἶναι 'οὐ', ἐνῶ ἀν εἶναι τελικό ἡ ἀρνήση θα εἶναι 'μὴ', 'πιστεύω τινὶ μὴ σὺν τοῖς πολεμίοις γενέσθαι = *πιστεύω κάποιος να μὴ πάρει τὸ μέρος των ἀντιπάλων*'. **αἰσθάνεσθαι γὰρ ἔφασαν:** 'οἱ Λακεδαιμόνιοι ἰσχυρίστηκαν ὅτι ἀντιλήφθησαν'. **ὡς σίτον ἐξέπεμπον τοῖς Ἀργείοις:** εἰδική πρόταση ἀντικείμενο στο 'αἰσθάνεσθαι': 'ὅτι οἱ Μαντινεῖς ἐστελναν σιτᾶρι στους Ἀργεῖους'.

- 6 σφῶν..πολεμούντων:** γενική απόλυτη, χρονική μτχ. *‘ενῶ οἱ ἴδιοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πολεμοῦσαν’*. **αὐτοῖς:** αντικείμενο στο *‘πολεμούντων’*, *‘αὐτοῖς = τοῖς Ἀργείοις’*. **ὡς ἔστι μὲν ὅτε οὐδὲ συστρατεύοιεν:** μία πρόταση ειδική με ρ. το *‘συστρατεύοιεν’* σε ευκτική, γιατί εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου. Το ενδιάμεσο ρ. *‘ἔστι’* δεν δημιουργεί πρόταση, καθώς ενώνεται με το *‘ὅτε’* ως *‘ἔστιν ὅτε = κάποτε, κάποια στιγμή’*, ως επίρρημα χρονικό (για τις εκφράσεις αυτές δεξ [ΕΔΩ](#) *‘Αρχαίο 3^ο’*).
- 7 προφασίζόμενοι:** συνημμ. μτχ. αιτιολογική. **ὁπότε δὲ καὶ ἀκολουθοῖεν:** χρονική πρόταση με ευκτική που δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν. Η πρόταση περιέχει και υπόθεση με απόδοση το *‘συστρατεύοιεν’*: *‘εἴ ποτε ἀκολουθοῖεν, κακῶς συνεστράτευον’* (η προσθήκη του *‘ἄν’* στην απόδοση δεν είναι πάντοτε αναγκαία, εκτός κι αν δηλώνει συνεχή επανάληψη). **ὡς κακῶς συστρατεύοιεν:** ειδική πρόταση ως αντικ. στο *‘αἰσθάνεσθαι’* με ευκτική διότι προηγείται ρ. ιστορικού χρόνου.
- 8 φθονοῦντας μὲν αὐτούς:** η αντωνυμία είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *‘γιγνώσκειν’*, και η άναρθρη μτχ. είναι συνημμένη στην αντωνυμία ως κατηγορηματική (γιγνώσκω τινὰ φθονοῦντα = *ξέρω κάποιον ὅτι μισεῖ – νοιώθει μίσος*). **εἴ...γίγνοιτο:** υποθετική πρόταση με απόδοση την κατηγορ. μτχ. *‘φθονοῦντας’*. Πρόκειται για πλάγιο υποθετικό λόγο. Η ευκτική στην υπόθεση αναφέρεται στην επανάληψη στο παρελθόν. Αν τον μεταφέρουμε στον Ευθύ λόγο, τότε η επανάληψη θα αναφέρεται στο παρόν – μέλλον, και θα έχει την εξής μορφή: *‘ἦν γίγνηται ἡμῖν αὐτοῖς ἀγαθόν τι, ὑμεῖς φθονεῖτε’*. **τι...ἀγαθόν:** η αντωνυμία είναι σε ονομαστική πτώση, υποκείμενο στο ρ. *‘γίγνοιτο’*, και το επίθετο είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός (όχι: *αν γίνει κάτι που είναι καλό σε μας, αλλά: αν γίνει κάτι που να είναι καλό σε μας*). **ἐφηδομένους:** *‘ἐπί + ἤδομαι = χαίρομαι’*, η μτχ. είναι κατηγορηματική. **τις συμφορὰ:** η αντωνυμία είναι επιθετικός προσδιορισμός, και το ουσιαστικό είναι υποκείμενο στο ρ.
- 9 ἐλέγοντο δὲ καὶ αἰ σπονδαὶ ἐξεληλυθέναι:** μία έκφραση παθητικής φωνής σε προσωπική σύνταξη με υποκ. του ρ. την ονομαστική *‘αἰ σπονδαί’*. Εναλλακτικά θα μπορούσε να ήταν *‘ἐλέγετο δὲ τὰς σπονδὰς ἐξεληλυθέναι’*, το νόημα πάντως παραμένει το ίδιο, όπως για π.χ. αντί να πεις *‘ἐλέγετο δὲ τοὺς πρυτάνεις προσελθεῖν’* λες *‘ἐλέγοντο οἱ πρυτάνεις προσελθεῖν’*, όπου και στις δυο συντάξεις το απαρέμφατο παραμένει αντικείμενο του ρ., μόνο η ονομαστική από υποκείμενο του ρ. γίνεται υποκ. του απαρεμφ. **αἰ σπονδαὶ ἐξεληλυθέναι:** η έκφραση είναι *‘αἰ σπονδαὶ ἐξέρχονται = ἡ συνθήκη εἰρήνης λήγει’*.
- 10 αἰ...γενόμεναι:** το άρθρο συντάσσεται με την μτχ., η οποία λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστ. *‘σπονδαί’*. **μετὰ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην:** δυο προσδιορισμοί, ο ένας εντός του άλλου. Ο πρώτος *‘μετὰ τὴν μάχην’* δηλώνει χρόνο, ενώ ο ενδιάμεσος δηλώνει τόπο. **τριακονταετείς:** κατηγορούμενο.
- 11 ἐδεήθη τῆς πόλεως:** *‘παρεκάλεσε τις αρχές της Σπάρτης’*.
- 12 ἀφεῖναι ἑαυτὸν ταύτης τῆς στρατηγίας:** το απαρέμφατο είναι δεύτερο αντικείμενο στο ρ. *‘ἐδεήθη’*, καθώς πρώτο είναι *‘τῆς πόλεως’* (: *δέομαι τινός τι = παρακαλῶ κάποιον κάτι*). Η αντων. *‘ἑαυτὸν = αὐτὸν τον ἴδιον’* είναι αντικ. στο απαρέμφ. Το ουσιαστ. *‘τῆς στρατηγίας’* είναι επίσης αντικ. στο απαρέμφ. (: *ἀφίνημι τινὰ τινός = απαλλάσσω κάποιον ἀπὸ κάτι*), ενώ η αντων. *‘ταύτης’* είναι επιθ. προσδιορισμός. **λέγων:** συνημμ. επιρρ. τροπική μτχ. **ὅτι...ὑπηρετήκοι:** ειδική πρόταση με ευκτική επειδή εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου. **τῷ πατρὶ αὐτοῦ:** η δοτική συντάσσεται με το ρ. *‘ὑπηρετήκοι’* ως αντικείμενο, ενώ η γενική της αντωνυμίας συντάσσεται με την δοτική ως γεν. κτητική (καταγωγής).
- 13 πολλὰ:** ένα επίθετο για να γίνει αντικείμενο σε ρ. πρέπει να μετατραπεί σε ουσιαστικό, και ο μόνος τρόπος γι’ αυτό είναι να πάρει άρθρο. Όμως σε κάποιες περιπτώσεις αυτό δεν τηρείται και τα επίθετα λειτουργούν ως αντικείμενα (δηλ. ουσιαστικά) έστω και άναρθρα, κυρίως όταν παίζουν τον ρόλο συστοίχου αντικειμένου, όπως εδώ όπου το *‘πολλὰ ὑπηρετήκοι = πολλές ὑπηρεσίας ὑπηρετήκε’*.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ενώ αυτά τα γεγονότα προχωρούσαν όπως οι Λακεδαιμόνιοι ήθελαν, θεώρησαν σωστό, όσοι από τους συμμάχους τους στην διάρκεια του πολέμου ασκούσαν πίεση και στους εχθρούς έδειχνα μία πιο καλή συμπεριφορά απ' ό,τι στην Σπάρτη, αυτούς να τους τιμωρήσουν και να τους περιορίσουν για να μη μπορούν να παρασπονδούν. Αρχικά λοιπόν με το να στείλουν στους Μαντινείς απεσταλμένους, τους διέταξαν να γκρεμίσουν το τείχος, λέγοντάς τους ότι δεν ελπίζουν διαφορετικά να μη συνεργασθούν με τους εχθρούς. Επίσης ισχυρίστηκαν ότι αντιλαμβάνονται πως αυτοί και τρόφιμα έστελναν στους Αργείους την στιγμή που οι ίδιοι οι Λακεδαιμόνιοι πολεμούσαν μαζί τους, και ότι κάποιες στιγμές αρνήθηκαν ακόμη και να εκστρατεύσουν μαζί τους, επειδή έφερναν ως πρόσχημα μία ανακωχή, ενώ όποτε τους ακολουθούσαν, ότι εκστράτευαν με τρόπο ζημιογόνο. Επίσης ισχυρίστηκαν ότι γνωρίζουν καλά πως εκείνοι νοιώθουν μίσος, αν κάτι καλό συμβεί σ' αυτούς, και ότι χαίρονται, αν τους συμβεί κάτι κακό. Λεγόταν επίσης ότι η συνθήκη ανακωχής για τους Μαντινείς εκείνη της εποχής είχε λήξει, η οποία είχε γίνει για τριάντα χρόνια μετά την μάχη στην Μαντίνεια. Επειδή τώρα εκείνοι δεν ήθελαν να γκρεμίσουν τα τείχη τους, οι Λακεδαιμόνιοι έφεραν εναντίον τους στράτευμα. Όμως ο Αγησίλαος παρακάλεσε την πόλη της Σπάρτης να τον απαλλάξει από εκείνη την αρχηγία, λέγοντας ότι η πόλη των Μαντινέων είχε προσφέρει πολλές υπηρεσίες στον δικό του πατέρα στην διάρκεια των Μεσσηνιακών πολέμων.